

Leerling – onderwijs – resultaat

Discussie over ATI

Ten geleide

In de psychologie – ook in de onderwijspsychologie – wemelt het van de begrippen, 'wetten' en paradigma's die na een introductieperiode veel onderzoekers-aandacht trekken, op conferenties en in de vakliteratuur bediscussieerd worden om dan plotseling tot geschiedenis te worden. De redactie heeft zich de vraag gesteld of het bekende onderzoeksmodel *Aptitude Treatment Interaction* bijgezet kan worden in de boeken over de geschiedenis van de psychologie of dat het, via een hernieuwde 'crisis', nog toekomst heeft.

Het gaat in dit model om de relatie tussen leerlingkenmerken, onderwijsmethode en studieresultaat. Populair gezegd: Wat voor de één goed is, behoeft dat niet voor de ander te zijn en omgekeerd. Nadat het model in 1957 door de Amerikaanse psycholoog L. J. Cronbach naar voren werd gebracht heeft het zowel bij onderzoekers als bij leerkrachten veel aandacht gekregen. Dit ligt ook voor de hand. Al sinds de vorige eeuw worden psychologen geconfronteerd met het gegeven van de individuele verschillen, terwijl leerkrachten in de klas pogen het onderwijs bij die verschillen aan te passen. Recentelijk werd door de innovatiecommissie voor de nieuwe basisschool in Nederland de eis gesteld, dat op die school individualisering en differentiatie bewerkstelligd dienen te worden. Ook in het voortgezette basisonder-

wijs, waar het gaat om één schooltype voor alle leerlingen, zullen vormen van differentiatie doorgevoerd moeten worden.

Heeft een kleine dertig jaar ATI-onderzoek resultaten opgeleverd die in het onderwijs-in-de-klas (kunnen) worden toegepast? Ten einde een opstapje tot beantwoording van deze vraagstelling te verschaffen, werd een ATI-onderzoek, dat enkele jaren geleden in een reële school-situatie werd uitgevoerd, voorgelegd aan enkele ter zake deskundige onderwijspsychologen. De onderzoeksvraag kwam regelrecht uit de onderwijspraktijk naar voren: voor welke leerlingen een meer 'vrije' en voor welke leerlingen een meer 'klassikale' methode het beste zou zijn. In het artikel van J. G. L. Thijssen en P. Span worden opzet, uitvoering en resultaten besproken.

Aan de hoogleraren L. F. W. de Klerk van de Hogeschool Tilburg, E. de Corte van de Universiteit van Leuven en Monique Boekaerts van de Universiteit van Nijmegen is commentaar gevraagd en wel in die zin dat met name ingegaan zou worden op de vraag, of het ATI-model nog toekomst heeft en zo ja, onder welke voorwaarden. Ook deze commentaren worden hier afgedrukt. Hierna gaan Thijssen en Span kort in op de drie commentaren en geven zij vooral ook aandacht aan de relatie onderzoek-toepassing.

De redactie van dit blad hoopt met dit themanummer een bijdrage te leveren aan de discussie rond het vraagstuk van individualisering en differentiatie.

De redactie